

Innovaties in beweging

Intreerede Tinus Jongert

Lectoraat Innovatieve Bewegestimulering
en Sport

27 mei 2009

Onderwerpen

1. Achtergrond
2. Bewegen is gezond
3. Beweegnormen en cijfers over (in)activiteit
4. Doelgroepen
5. Plan van aanpak
6. Prioriteiten
7. Samenwerking binnen De Haagse Hogeschool

Wat is innovatieve bewegestimulering?

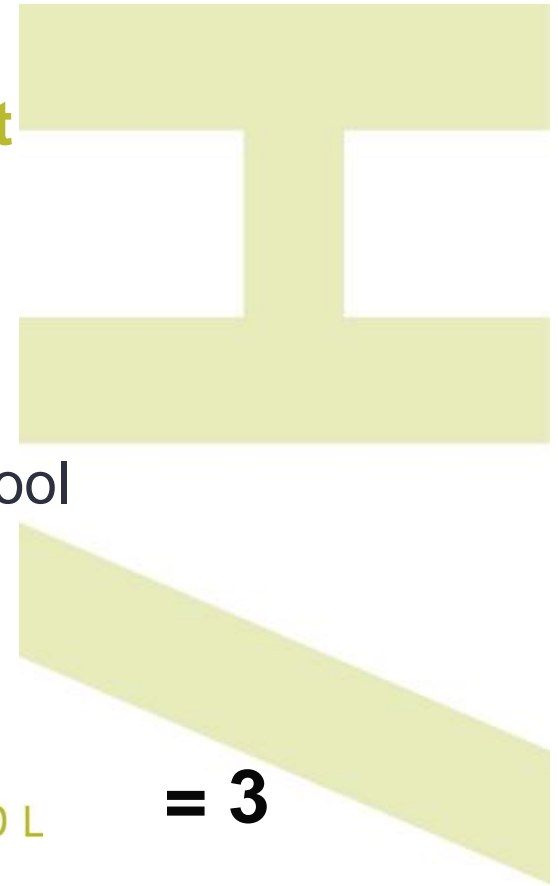
1. Achtergrond Lectoraat Innovatieve Bewegingstimulering en Sport

- Achtergrond : implementatie
- Samenwerking TNO en De Haagse Hogeschool

+ ^{DE} **H/AAGSE**
HOGESCHOOL = 3

^{DE} **H/AAGSE**
HOGESCHOOL

Maatschappelijk belang lectoraat - samenwerking De Haagse Hogeschool & TNO

- ✓ Optimaal benutten van positieve effecten van een actieve leefstijl door o.a.:
  - Innovatieve, relevante kennis
  - Effectieve interventies
  - Implementatie
  - Optimaal functionerende professionals

Doelen Lectoraat Innovatieve Bewegestimulering en Sport

- Ontwikkelen/evalueren innovatieve vormen van bewegestimulering
- Ondersteunen van professionals Academie Sportstudies/
TMD: BT/ IPO
- Ontwikkelen van technologische innovaties
- Ondersteuning bij implementatie
- Bijdragen aan ontwikkeling van onderzoek en registratiemethoden

2. Bewegen is gezond: wetenschappelijke inzichten

Mate van bewijs	Gezondheidsparameters	Ontstaan van ziekten (primaire preventie)	Beloop van ziekten (tertiaire preventie)
Overtuigend bewijs positief effect (+++)	Lichaamsgewicht Vetpercentage Bloeddruk HDL/LDL cholesterol Glucosetolerantie Insulinegevoeligheid Botdichtheid Slaappatroon	Hart- en vaatziekten Diabetes mellitus II Overgewicht Osteoporose	Coronaire hartziekten Diabetes mellitus II Overgewicht
Sterke aanwijzingen positief effect (++)		Beroerte Depressie Colonkanker Borstkanker	CARA Osteoporose Beroerte Angst en depressie Reumatoïde artritis Epilepsie Cystic fibrosis
Aanwijzingen positief effect (+)	Coördinatie Reactiesnelheid,-vermogen Geheugen Psychosociaal welbevinden Zelfredzaamheid Zelfvertrouwen Zelfwaarde		Artrose Bekkeninstabiliteit Nierziekten Lage rugpijn Ziekte van Parkinson Lichamelijke, verstandelijke en zintuiglijke handicap

3. Beweegnormen: Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB)

1. Jongeren:

- 1 uur/dag matig intensieve lichamelijke activiteit, inclusief ≥ 2 x/week activiteiten gericht op lichamelijke fitheid (kracht, lenigheid, coördinatie).

2. Volwassenen:

- ≥ 30 min matig intensieve lichamelijke activiteit op ≥ 5 dagen/ week.

Inactiviteit, Fitnorm en Combinorm

✓ Fitnorm:

- ≥ 3 x/week ≥ 20 minuten intensieve activiteit.

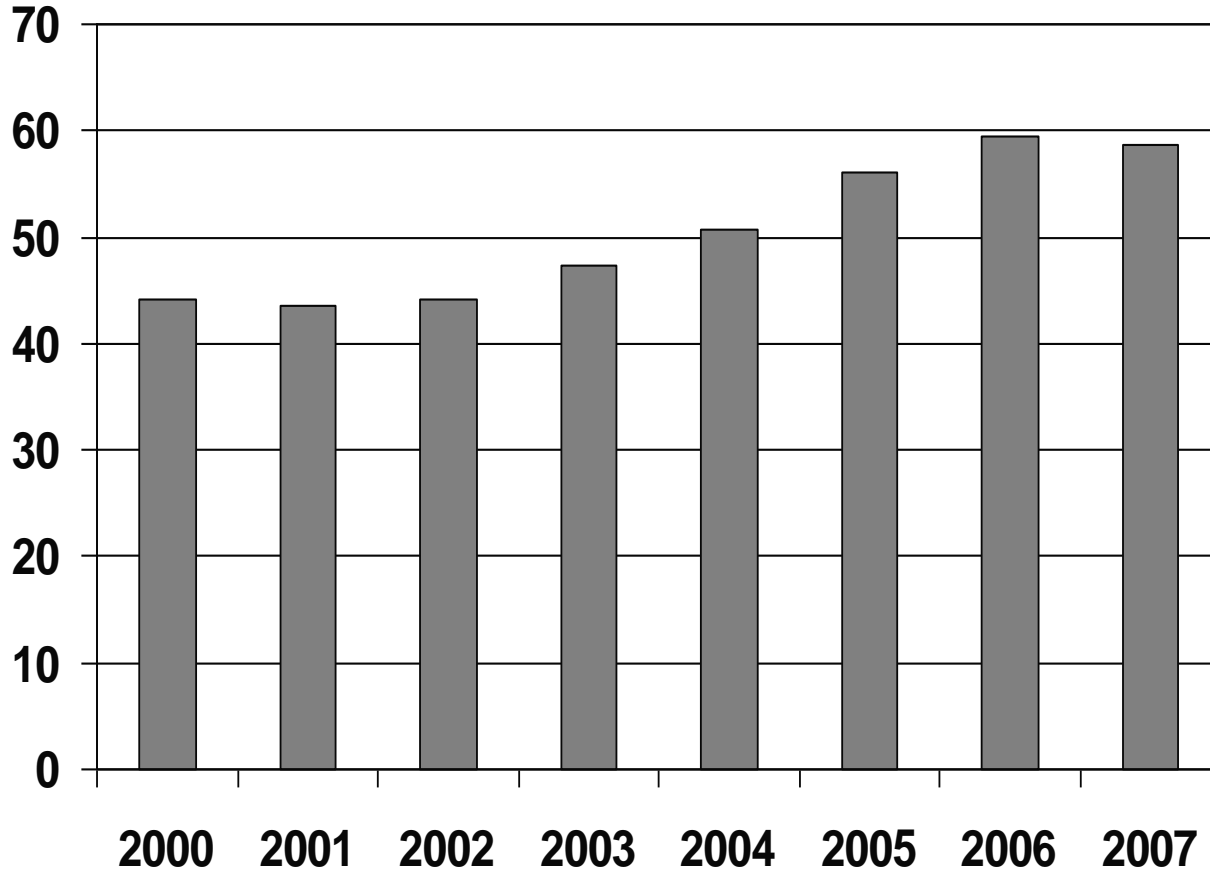
✓ Combinorm:

- Een combinatie van de NNGB en de fitnorm.

✓ Inactiviteit:

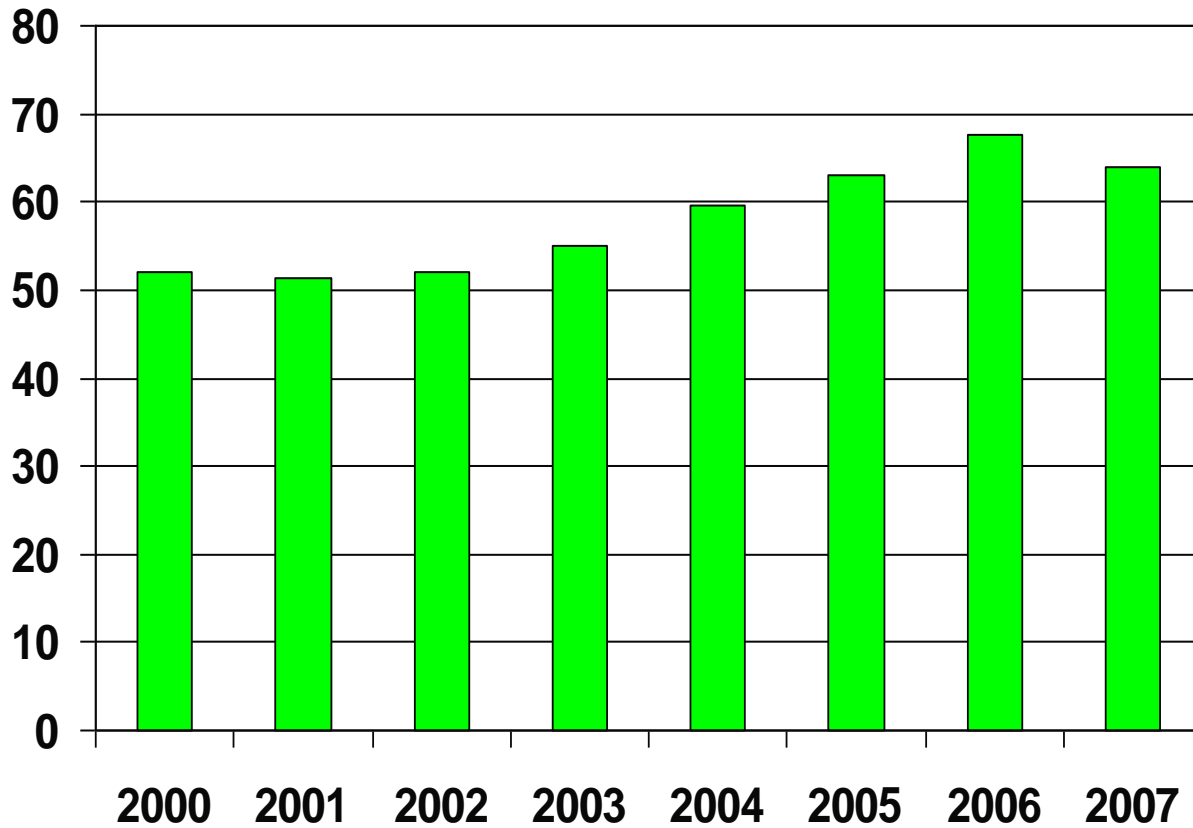
- Geen enkele dag per week 30 minuten matig intensief lichamelijk actief.

Nederlandse Norm Gezond Bewegen

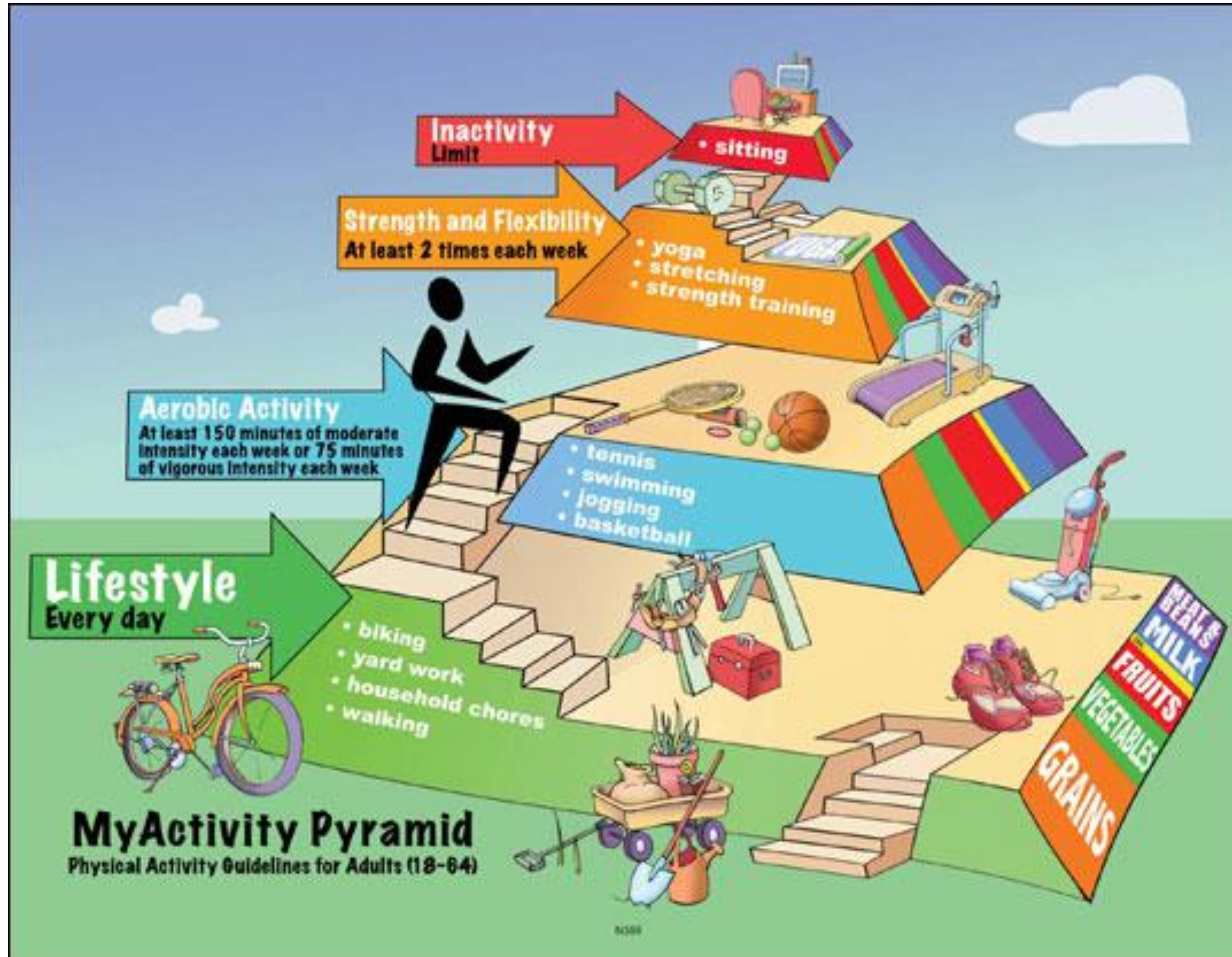
% NL bevolking dat voldoet aan de NNGB

Combinorm

% NL bevolking dat voldoet aan de combinorm

Actieve leefstijl

(Bron: Department of Nutritional Sciences)

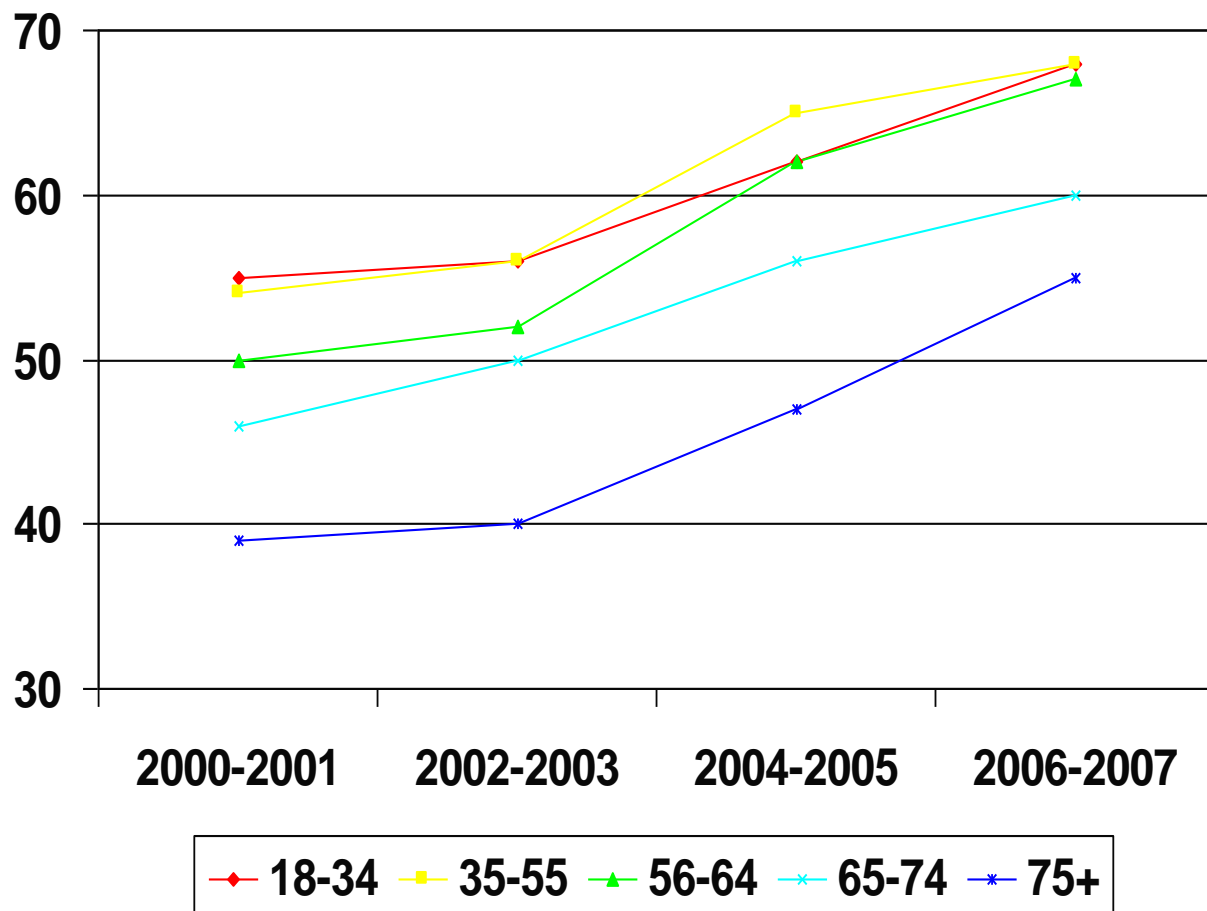
4. Doelgroepen bewegestimulering

Gebaseerd op monitor gegevens (OBiN) en opgenomen in Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB) van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport:

- Ouderen
- Chronisch zieken / overgewicht
- Lage SES-groepen (**S**ociaal **E**conomische **S**tatus)
- Jongeren

Trends in normen combinorm naar leeftijd

Top 6 van dagelijkse activiteiten waarin de meeste beperkingen optreden bij mensen > 55 jaar (CBS, Pals)

- 5 kg dragen over 10 m (29 %);
- 400 m lopen (19,6 %);
- Opstaan uit een stoel (18,3 %);
- Lopen buitenshuis (17,5 %);
- Traplopen (16,3 %);
- Buigen/bukken, iets van de grond oprapen (15,8 %).

+ valrisico neemt sterk toe bij verouderen

Vergelijkend onderzoek

Trainen van motorische grondeigenschappen leidt:

- Wel tot een verbetering van motorische grondeigenschappen;
- **Niet** tot een verbetering van dagelijks functioneren.

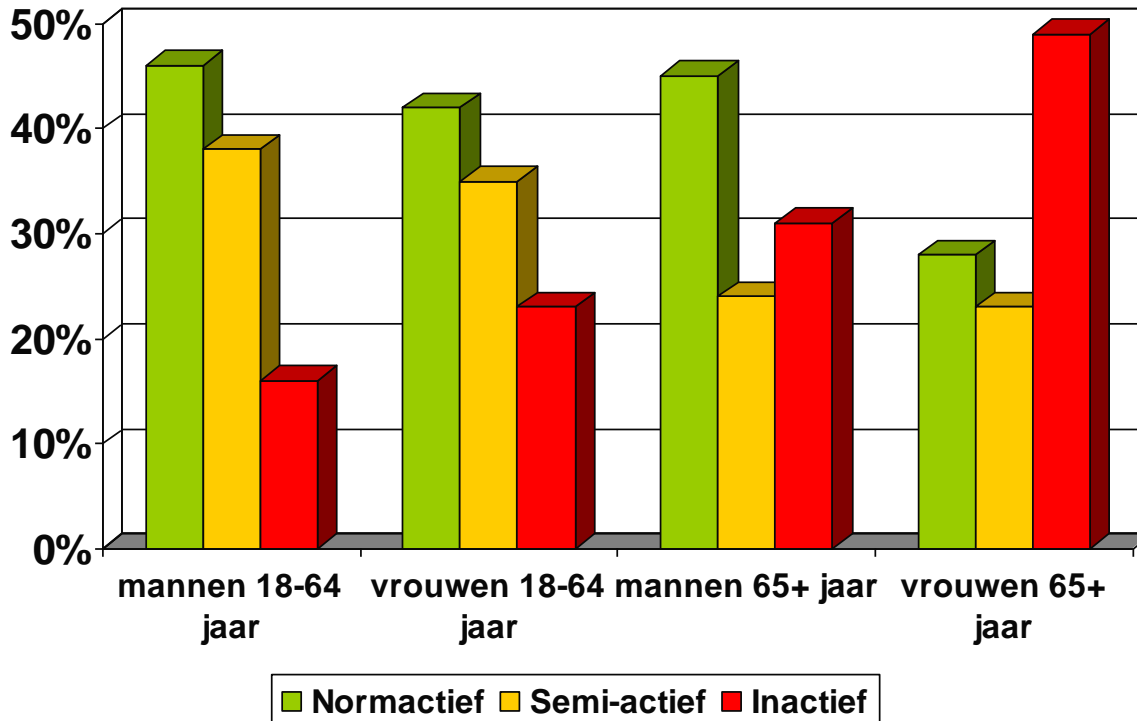
Conclusie:

functioneel trainen is noodzakelijk voor verbetering van dagelijks functioneren (de Vreede, 2002, 2005).

Voorbeeld Beweegprogramma Functioneel Trainen

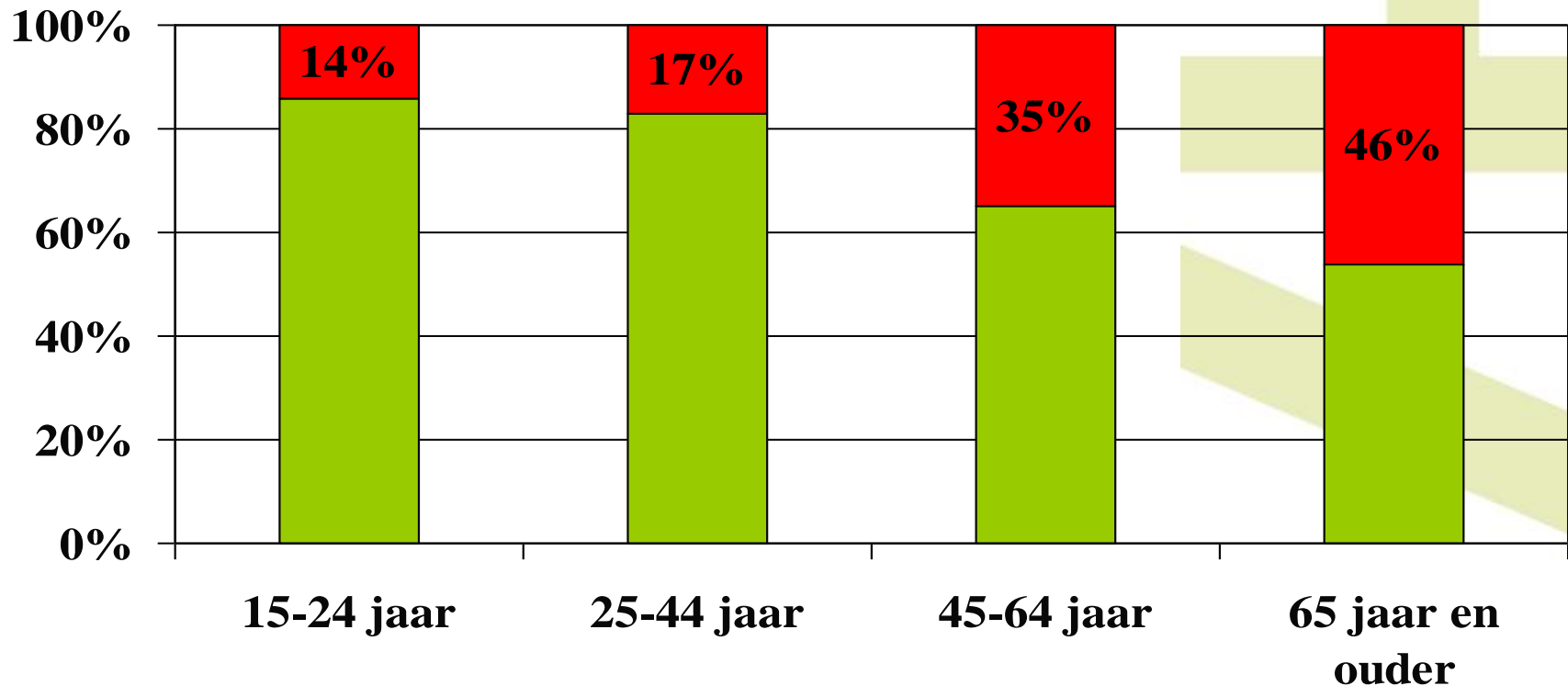
Lichamelijke (in)activiteit chronische zieken

Mensen met een chronische aandoening zijn in alle leeftijdsgroepen minder actief dan mensen in de algehele bevolking

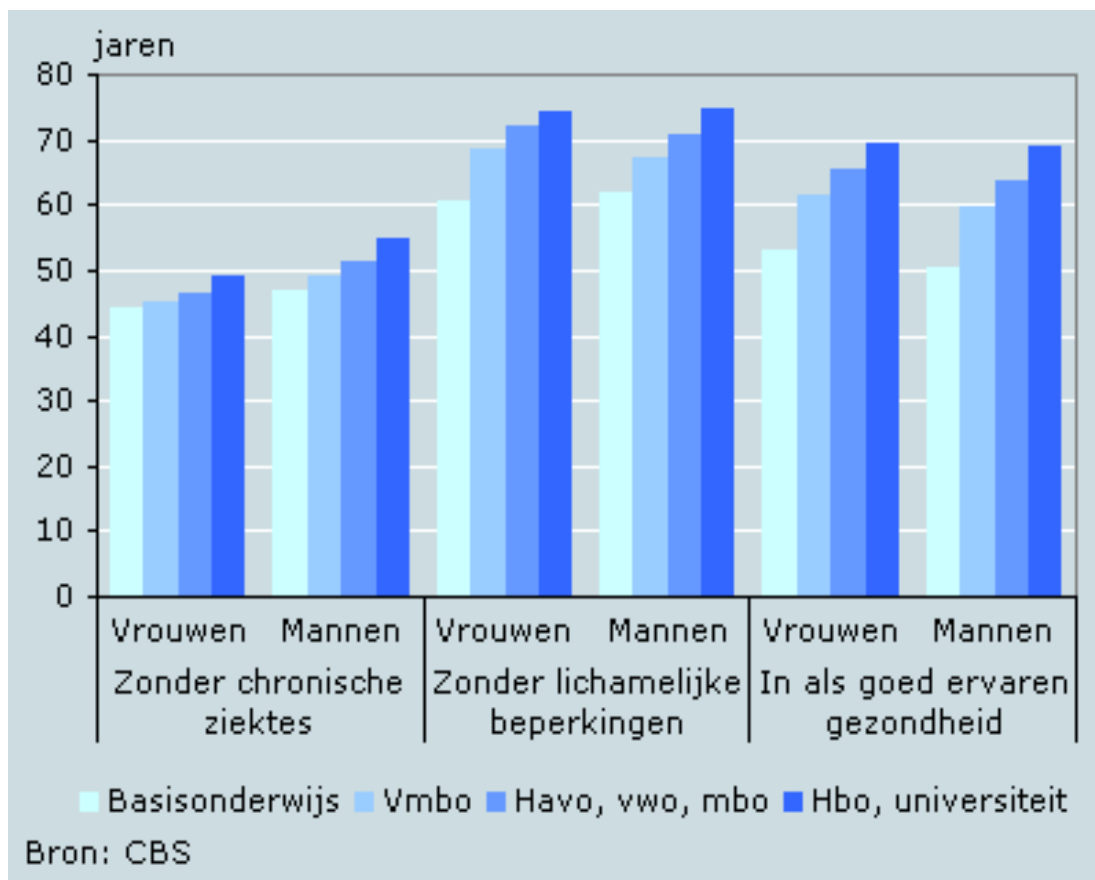
(Bron: Chorus & Hopman-Rock, 2003)

Percentage lichamelijke beperkingen onder chronisch zieken naar leeftijd

■ geen lichamelijke beperkingen ■ lichamelijke beperkingen

Lage SES-groepen: wie voor een dubbeltje geboren is, blijft minder lang gezond

Jeugd

- 'zwaardere' norm
- sinds 2006 gemeten, nog geen trends beschikbaar

- 4-11 jaar: 53% haalt combinorm
- 12-17 jaar: 38% haalt combinorm

- ↑↑ overgewicht / obesitas jeugd
- ↑↑ sedentair gedrag

Conclusie: jeugd verdient extra aandacht
(zie ook Lectoraat Leefstijlverandering bij Jongeren)

5. Plan van aanpak

Maatschappelijk probleem: bv overgewicht kinderen

↓
Probleemanalyse: aard/omvang

↓ TNO

Oorzaken: gedragsdeterminanten

↓ TNO

Oplossingen: inventarisatie

↓ De Haagse Hogeschool

Plan van eisen en voorwaarden

↓ De Haagse Hogeschool

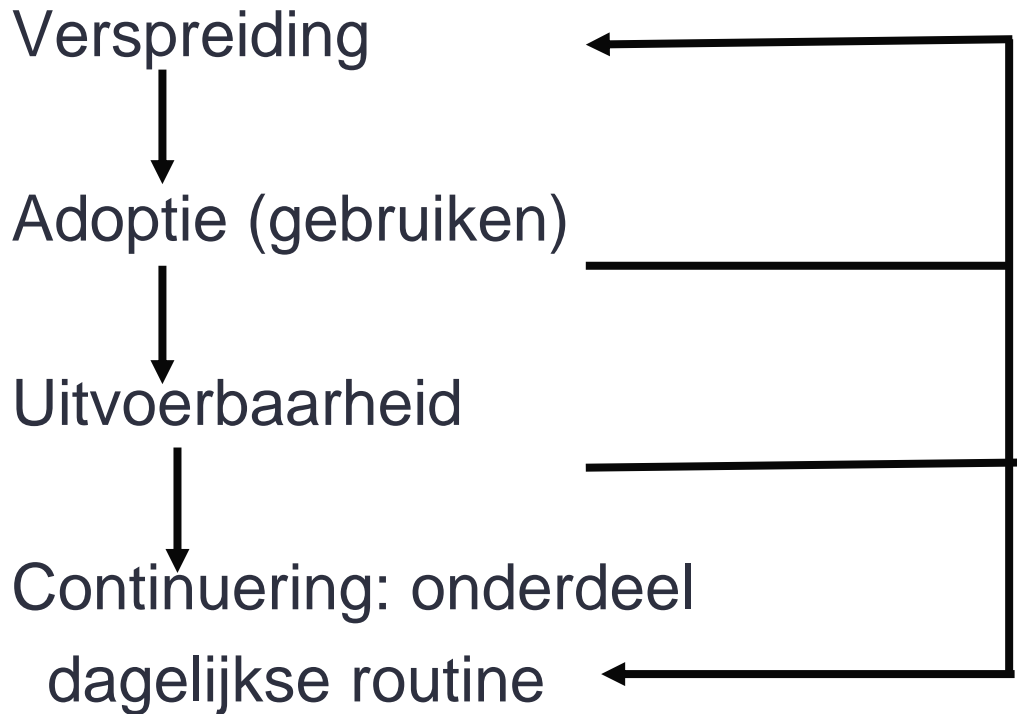
Interventie/innovatie : > ontwerpen, effectevaluatie > realisatie

↓ TNO/ De Haagse Hogeschool

implementatie

De Haagse Hogeschool

Implementatie: een goede innovatie wordt niet automatisch (blijvend) gebruikt

Beleidskader overheid: Sport, Bewegen, Onderwijs

- Doel: versterking verbinding sport-onderwijs:
dagelijks bewegen/sporten jongeren

- ✓ Doelstellingen:

- 2012: 50% van jeugd voldoet aan beweegnorm
- Preventie/bestrijding overgewicht bij jeugd
- Halveren van schooluitval
- Beter ontwikkelen van talent in de sport

6. Prioriteiten: Sport, Bewegen en Onderwijs

- Versterking van positie/toerusting vakmensen
- Inzet van effectieve interventies & aangepast sporten
- Aandacht risicogroepen vmbo mbo
- Aandacht doelgroepen
- Innovaties op gebied van accommodaties en aanbod
- Talentherkenning en -ontwikkeling

Sport, Bewegen en Onderwijs: knelpunten

1. Bewegingsonderwijs zet onvoldoende aan tot beweegstimulering
2. Kennisgebrek tav effectiviteit interventies (beweegstimulering, bestrijding overgewicht en schooluitval)
3. Kwantiteit- en kwaliteitskader (sport, onderwijs en opvang)
4. Kwantiteit (en kwaliteit) accommodaties (inclusief openbare ruimte)
5. Grote uitval sportdeelname 'oudere' jeugd (> 15 jaar)

NB succesfactor zit in kwaliteit begeleiding

Uitgelicht: vakdocent LO

1. Nieuwe opdrachten:

- Bewegestimulering (opsporen bewegingsarmoede)
- Talentherkenning/ontwikkeling

2. Verbreding aanbod:

- overgewicht, aangepast sporten, gedragsproblemen, motorische achterstand en dreigende schooluitval

3. Verbreding taken:

- Naschoolse activiteiten
- Samenwerking met sportverenigingen

4. Meetbaar maken van resultaten: leerlingvolgsysteem

Uitgelicht : sportmanager

1. Verbreding rollen:

- van solitaire organisaties naar netwerkorganisatie
- Sportclubs / organisaties moeten buiten het traditionele 'speelveld' treden

2. Verbreding aanbod:

- Aanbod bij scholen (schoolpleinen / gymzalen)
- Doelgroep aanbod (aangepast, overgewicht)
- Expliciet topsport beleid

3. Verbreding taken sportvereniging:

- Huiswerkbegeleiding
- Preventie schooluitval

Uitgelicht: bewegingstechnoloog

- Innovatieve sportproducten en materialen
- Gymzaal van de toekomst
- Innovatieve sportaccomodaties : sporting Xperience area, virtueel sporten, hangplek van de toekomst
- Uitval verminderen door bv gaming
- Aanbod voor doelgroepen oa aangepast sporten, overgewicht, motorische ontwikkeling

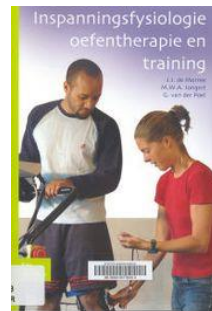

Innovatieve concepten: enkele voorbeelden

7. Samenwerking binnen De Haagse Hogeschool

- ✓ **Academie Sportstudies :**
  - LO : ondersteunen vakdocent LO
  - Sportmanagement: innovatief aanbod sport/fitness
- ✓ **Academie TMD: Bew Technologie: (aangepast) sporten**
- ✓ **Kenniskring: Teatske Altenburg , Hester vd Sloot**
- ✓ **Raakvlakken met andere lectoraten:**
  - Leefstijlverandering bij jongeren
  - Revalidatie: participatie van jongeren met niet aangeboren hersenletfels: meedoen met beperkingen
  - Jeugd en Opvoeding

Lopende vragen

- Energieverbruik met de Swinx
- Aangepast Cruyff court
- Virtuele fitness (dansopleiding)
- Hangplek van de toekomst
- Indoor Golf Arena: field lab
- Fitness innovatietraject: fun aan fitness toevoegen
- Apparatuur voor functioneel trainen van senioren (ter vergroting van zelfredzaamheid);
- Trainingsapparaat voor valpreventie
- Raak Pro aanvraag: gehandicaptensport

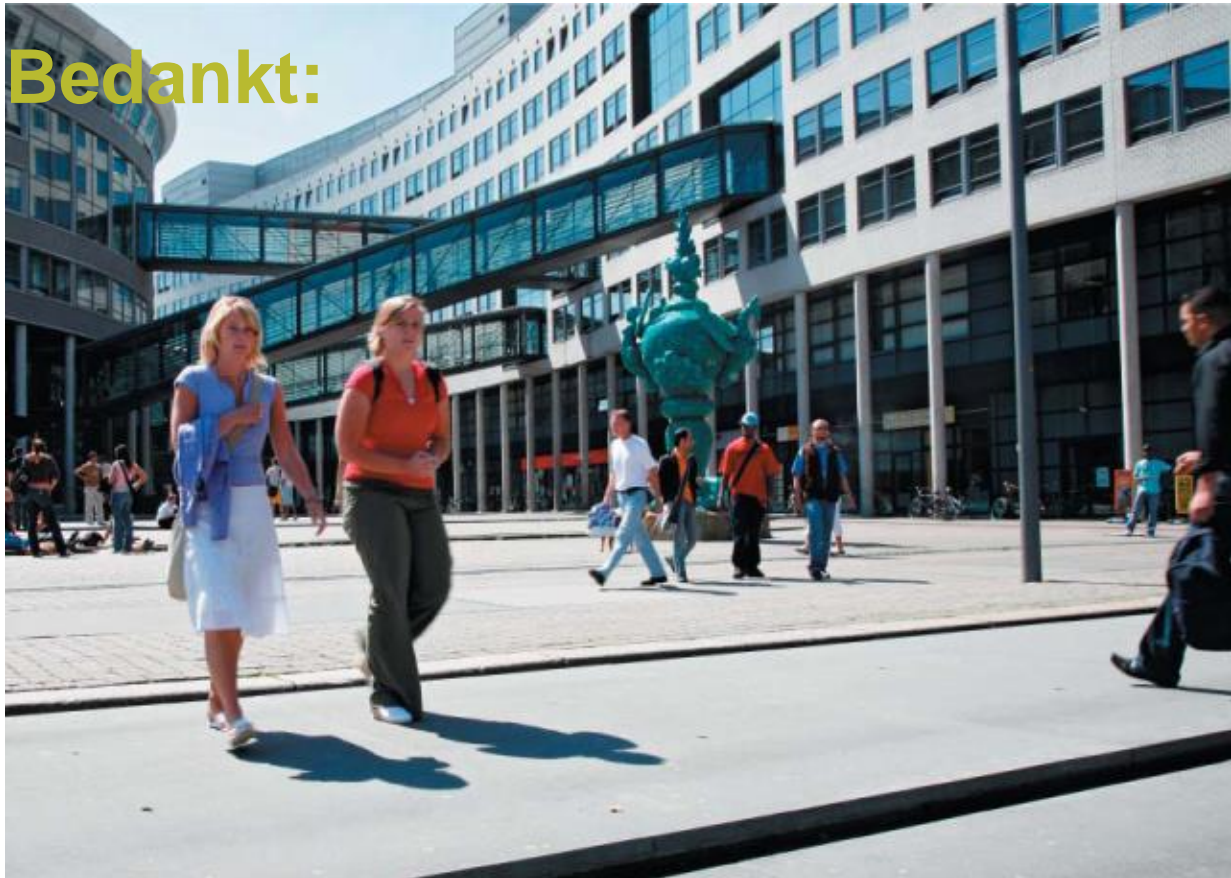

Contact?
lector Innovatieve Bewegingstimulering
en Sport

tinus.jongert@tno.nl

DE HAAGSE
HOGESCHOOL

Bedankt:

De Haagse Hogeschool, TNO, Ineke, John, Hans, Monique, Colette, Oznur, Aletha, Rienk, Teatske, Hester, Marijke, Astrid, Marieke, Vincent, Sanne, Mitch/Vincent, Marijke, Lia, Tineke, Nico, Pim, Nieck, Ingrid, Maarten, Tom, Hanny, Hasine, Pieter, Joost, Lia, Britt, Mick